

RUSYA-İRAN-TÜRKİYE İŞBİRLİĞİ, IŞİD SONRASI SAVAŞI FRENLEYEBİLİR

20.11.2017

Mehmet Yuva'ya göre bölgedeki aktörler kozlarını asıl olarak IŞİD sonrası dönemde paylaşacak ve ABD askeri varlığını devam ettirmekte ısrar ederse çatışma olasılığı artacak. Yuva, ABD ile hareket etmenin Suriyeli Kürtlerin lehine olmadığını belirtti.

Suriye'de IŞİD'in mağlubiyetinin kesinleşmesiyle, bundan sonra ne olacağı tartışılıyor. APEC zirvesindeki Rusya ve ABD liderleri, Suriye'de siyasi çözüme ve terörle mücadelede işbirliğine vurgu yapan ortak bildiri açıklamalarına rağmen Pentagon şefi Mattis'in sadece IŞİD'le mücadeleyle sınırlı olan ABD'nin askeri rolünü kalıcılaştıracakları açıklaması dikkat çekti. Mattis'in "Suriye'den çekilmeyeceğiz" sözlerinin ardından da Astana sürecinin ortakları Rusya, İran ve Türkiye'den 22 Kasım'da Soçi'de liderler zirvesi düzenlenmesi kararı geldi.

Suriye'deki son dönemece girilmekteyken ABD'nin tutumu ve bölgesel güçlerin olası hamlelerini Suriye-Türkiye Dostluk Komitesi üyesi de olan Şam Üniversitesi'nden Prof. Mehmet Yuva ile konuştuk:

ESAD: SURIYE'DE SAVAŞ DEYR EZ ZOR'DA BİTMEMEYCEK'

Suriye ordusu IŞİD'in son kalesini de ele geçirdi

Prof. Mehmet Yuva'ya göre bölgede artık IŞİD sonrası düzenin nasıl olacağı tartışılıyor. Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad'ın Deyr ez Zor sonrası yaşanacak savaşın Suriye'nin kaderini belirleyeceği yönündeki son açıklamalarının önemine dikkat çeken Yuva, şu vurguları yaptı:

"Geçen ay Beyrut'ta uluslararası bir toplantıda çok farklı ülkelerden gelen bilim adamlarının, sahayı yakından takip eden gazetecilerin ve yorumcuların çok önemli tahlillerini dinleme şansı buldum. Toplantıda genel anlamıyla IŞİD sonrası bölgenin durumu üzerine konuşuldu. Çünkü Suriye sahasında bütün tarafların yani Suriye'den sorumlu tarafların ve bu sahada rol kapmak isteyen aktörlerin esas olarak kozlarını IŞİD sonrası Suriye'de paylaşacaklarını tespiti çok daha önceleri yapılmıştı. Bu zaten aylardır dillendiriliyordu. Geçtiğimiz günlerde Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Arap Dünyasının çok farklı ülkelerinden gelen gazetecilerle ve yazarlarla Şam'da çok önemli bir toplantı oldu. 150'ye yakın sayıda önemli şahsiyet bu toplantıya katıldı. O toplantıda da Cumhurbaşkanı Esad'ın bir ifadesi çok çarpıcıydı [] uluslararası medyaya yaptığı açıklamalardan bu ifadesi gündeme girmişti-. Esad, Suriye'de savaş henüz bitmiş değil, Suriye'de savaş Deyr ez Zor'da da bitmeyecek, Deyr ez Zor sonrasındaki savaşın esas olarak Suriye'nin kaderini belirleyeceği gibi açıklamalar yaptı."

MATTİS'İN AÇIKLAMASININ TRUMP-PUTİN GÖRÜŞMESİ SONRASI GELMESİ MANİDAR'

Mattis: BM, Suriye'de IŞİD'le savaşmamıza izin verdi

Yuva'ya göre ABD Savunma Bakanı Mattis'in Suriye'den çekilmeyeceğiz' açıklaması, Asya-Pasifik zirvesinde Trump-Putin görüşmesi ve ortak bildiri ile somutlanan uzlaşmanın hemen sonra gelmesi bakımından dikkat çekici:

"Zaten bölgeye dair genel düşünce ABD'nin sahada beraber hareket ettiği SDG ve onun asıl gücü YPG ile Suriye ordusu arasında önümüzdeki dönemlerde □ umarız ciddi bir savaş olmadan bu mesele çözülür □ eğer ABD oraya inşa ettiği askeri üslerini korumak, devam ettirmek niyetinde olursa durum daha olumsuz bir yere gidebilir. Bu niyeti Pentagon'un başındaki ABD Savunma Bakanı Mattis Suriye'den çıkmayacağız diyerek" diyerek ifade etti. Fakat Mattis'in bu açıklamasının Trump-Putin görüşmesinden ve oradan çıkan sonucun iki ülke arasındaki müspet bir yaklaşımı ifade etmesinden hemen sonra gelmesi çok manidar oldu. Bu açıklamanın zamanlaması hakkında ciddi olarak düşünmek gerekiyor."

ABD'NİN SURİYE'DEKİ ISRARI SADECE EKONOMİK ÇIKARLA AÇIKLANAMAZ'

Yuva'ya göre ABD'nin Irak'taki gibi Suriye'de de ekonomik çıkarlarına dair bir çözüm bulanabilirdi fakat bura ABD'nin ısrarı ekonomik çıkar meselesini aşıyor:

"Zira burada ABD'nin ekonomik çıkarları söz konusu ise ve ABD bu çıkarlarını korumak niyetindeyse, Irak'ta olduğu gibi Suriye'de de ABD ile onun ekonomik çıkarlarını korumak adına bir çözüm bulunabilirdi. Fakat görüyoruz ki ABD'nin ısrarı sadece ekonomik çıkarla açıklanacak bir şey değil."

ABD SURİYE'NİN KUZEYİNDEN HAREKETLE BÖLGEDE VARLIĞINI SÜRDÜRMEK İSTİYOR'

DSG: Deyr ez Zor'un en büyük iki gaz üretim tesisi IŞİD'den kurtarıldı

Yuva'ya göre ABD'nin asıl amacı Suriye'nin kuzeyinden hareketle bölgedeki diğer merkez ülkeler üzerinde varlığını sürdürmek:

"Bunun dışında ABD'nin Suriye'nin geleceğinde ama asıl olarak Suriye'nin kuzeyinden hareketle bölgedeki merkezi devletler olan Irak, Türkiye gibi çok önemli ülkeler üzerinde de varlığını sürdürme ve bu ülkelerin kaderi üzerinde monopolist' bir rol oynama niyetinde olduğu görülmektedir. Zira Suriye'nin kuzeyinde YPG'nin uzanmak istediği alanlara bakarsak bu alanlar Suriye petrol kaynaklarının çok büyük bir oranını (yüzde 90) barındırıyor."

ABD VE İŞİD'İN SAHADA BERABER HAREKET ETTİĞİNİ GÖSTEREN ÖRNEKLER VAR'

Lavrov: Koalisyon, Rusya ve Suriye'nin İŞİD'e yönelik eylemlerini engelliyor

İŞİD ile ABD'nin sahada birlikte hareket ettiğine dair ciddi bulguların olduğunu söyleyen Yuva'ya göre Rakka'dan taşınan İŞİD'lilerin Fırat'ın doğusuna taşınması bunun en büyük örneklerinden:

"Şimdi Deyr ez Zor da çok ilginç bir gelişme daha yaşanıyor. Bu da aslında ABD'nin İŞİD ile sahada nasıl beraber hareket ettiğini göstermesi açısından iyi bir örnek. Dolayısıyla Deyr ez Zor'da Rusya'nın bu konudaki suçlamaları haklı. Deyr ez Zor'da da sahayı takip ettiğimiz zaman askeri olarak İŞİD'in üzerine giden Suriye ordusuna karşı ABD'nin çok ciddi müdahaleleri gerçekleştiğini görüyoruz. Karada Suriye ordusu ve Rus birlikleri arasında olan iletişimi ABD'nin uydu vasıtasıyla müdahale ettiği yönünde ciddi ithamlar bile var. Özellikle Rakka'dan taşınan İŞİD'lilerin Fırat'ın doğusuna, bu petrol kaynaklarının zengin olduğu yerlere taşındığına dair ciddi iddialar var."

ABD İLE HAREKET ETME SURİYE'DE KÜRTLERİN LEHİNE OLMAZ'

YPGden Suriyede uçuşa yasak bölge çağırısı

Suriye ordusu ile YPG arasında gelişebilecek olası bir çatışma ihtimaline değinen Yuva'ya göre ABD ile hareket etmek Suriyeli Kürtlerin lehine olabilecek bir durum değil:

"Bütün bu gelişmeler bize gösteriyor ki İŞİD sonrası Suriye'de, en azından Suriyeli Kürtlerin azımsanmayacak bir bölümünün YPG ve ABD ile ne pahasına olursa olsun sonuna kadar birlikte hareket etme yönünde eğer ortaya bir irade konursa bu kesinlikle Suriye'de Kürtlerin lehine olabilecek bir durum olmaz. ABD ile hareket etme onların çıkarına bir karar olmayacaktır. Ama ısrar eder ve ABD ile özellikle YPG'nin içindeki belli kesimler ABD'nin oradaki varlığı üzerinde kararlı bir irade ortaya koyarsa; Deyr ez Zor biter bitmez Suriye ordusu Fırat'ın doğusuna geçecektir ve geçtiğinde de YPG ile karşı karşıya gelecektir. Burada hâsıl olacak durum ya YPG'nin çekilmesi ve Suriye ordusu önünde engel oluşturmamasıdır ya da YPG'nin ABD'ye güvenerek orada bir fiili çatışma haline girecek olmasıdır. Sanırım 22 Kasım'da Türkiye-İran-Rusya arasında düzenlenecek olan üçlü zirveden çıkabilecek ortak karar, ABD'nin Suriye'deki askeri planlarıyla ilgili kararlarında yeniden düşünme payı bırakacaktır."

SURİYE DEVLETİ, SURİYELİ KÜRTLER DERKEN ABD HAREKET ETMEYENLERDEN BAHSEDİYOR'

Muallim: Kürtlerin Suriye ve Irak'ta attığı adımların sorumlusu Türkiye

Yuva'ya göre Suriye Devleti işgalci olarak nitelediği ABD ile işbirliği içerisinde olan Kürt gruplarıyla diğer grupları birbirinden ayırıyor:

"Benim gördüğüm kadarıyla Suriye devleti Suriye Kürtleri tabiri kullandığı zaman ABD- yani Suriye

devletinin işgalci diye nitelediği ABD- ile hareket etmeyen sahadaki bütün Kürt grupları, oluşumları veya örgütlü olmayan özellikle büyük kentlerde yaşayan Suriyeli Kürt vatandaşlarından bahsediyor diye düşünüyorum. Esas itibarıyla Suriye Devleti gözünde oturulabilir, konuşulabilir ve mevcut sorunların çözülebilir diye nitelediği kesim bu kesimlerden oluşmaktadır. Ama ABD ile hareket eden, onunla birlikte çıkarlarını özdeşleştirmiş olan ve Suriye devletiyle hiçbir şekilde bağımsızlık, özerklik ve başka formlarda siyasal çözümler dışında herhangi bir çözümü kabul etmeyen grupları bunlardan ayırt etmemiz gerekiyor."

KÜRTLERİN TEMSİLCİSİNİN YPG OLARAK LANSE EDİLMES YANLIŞ'

YPG'nin Suriyeli Kürtlerin tek temsilcisi olarak lanse edilmesinin yanlış olduğunu belirten Yuva'ya göre Suriyeli Kürtler arasında önemli pozisyonlarda bulunmuş bazı şahsiyetler bile son zamanlarda YPG'yi çok ciddi şekilde eleştirir hale geldi ve bu durum gelecekte YPG'ye karşı gelişebilecek bir siyasi faaliyetin göstergesi olması açısından önemli:

"Türkiye kamuoyuna Suriye sahasında tüm Kürtlerin temsilcisinin YPG olarak gösterilerek yanlış olarak lanse ettiriliyor. Örneğin uzun dönemler boyunca YPG adına Suriye Parlamentosunda konuşan, onun sözcülüğü yapan hatta YPG ile Suriye Devleti arasında arabuluculuk yapıp uzlaşmayı sağlayan Ömer Osi çok önemli bir siyasi şahsiyettir. Ömer Osi şu an YPG'nin bu denli radikal savrulmasının Suriye'deki Kürtlerin, Suriye Devletiyle sorunların çözülmesinin önünde önemli bir engel teşkil ettiğini söylemektedir. Osi ayrıca YPG'nin ABD ile bu kadar sıkı fıkı ilişkisi içerisinde olup, Rakka sonrasında ortaya çıkan yani YPG ile IŞİD ve ABD arasında hâsıl olan bu işbirliğinin YPG'yi de Suriye genelinde çok yıprattığını ve YPG'nin de meşruiyetine gölge düşürdüğü yönünde açıklamalarda bulundu. Bunlar çok ciddi eleştirilerdir. Bu açıklamalar ile birlikte YPG'nin ABD ile bu denli beraber gözükmesi, bu yüzden YPG'nin sahada sanki bir lejyoner kuvvet, bir piyon güç olarak gözükmesi çok kısa bir süre içerisinde Suriye'de birçok önemli Kürt yapılanmasının YPG'ye karşı sahada faaliyet yürüteceğini göstermesi açısından da önemlidir."

SURİYELİ KÜRTLER ABD VE İSRAİL İLE AYNI TABLODA YER ALMAYACAKTIR'

IŞİD sığınaklarında ele geçirilen İsrail ve NATO yapımı silahlar Suriyede sergilendi

Irak'ın Kürt Bölgesindeki referandum sürecinde Kürt siyaseti içinde ortaya çıkan farklılaşmaya ve bunun Suriye'de de olabileceğine değinen Yuva'ya göre Suriyeli Kürtler hem ideolojik açıdan hem de siyasi terbiye açısından ABD ve İsrail ile yan yana duracak gerekçelere sahip değil:

"Irak'taki yaşanan hadiseyi de örnek olarak verebiliriz. Daha önce Barzani'nin siyasi-ekonomik nüfuzu üzerinden Kuzey Irak konuşulurken referandumda yapılan hatalar ve bu hataların neticesinde Barzani'nin kaybettiği siyasi askeri güce paralel olarak Kuzey Irak'ta ortaya çıkan Kürt yapılanmalarını hatırlamakta fayda var. Aynı şeyin Suriye'de de yaşanacağına inanıyorum. Çünkü Suriye Kürtleri, ABD ve İsrail ile aynı potada ve tabloda görünmekten kesinlikle kaçınacaktır. Çünkü Suriyeli Kürtlerin tarihine baktığımız zaman hem ideolojik olarak hem siyasi terbiye açısından bu kesimin ABD ve İsrail ile yan yana görünmelerini gerektirecek hiçbir gerekçe mevcut değil."

ABD KAYBETTİKÇE YPG'DE KAYBEDECEK'

Tillerson, Rakka'da zafer ilan eden DSG'yi tebrik etti

2012 yılından sonra Suriye devleti tarafından Kürtlerin sorunlarının çözümüne yönelik adımların atıldığını söyleyen Yuva'ya göre ABD ile hareket eden YPG sahada ABD kaybettikçe daha da kaybedecek:

"Yani Suriye Devleti bazında ele aldığımız zaman son dönemde 2012'den sonra yapılan açıklamalara baktığımız zaman ve 2012'de kabul edilen Anayasa, vatandaşlığı olmayan Kürtlere verilen vatandaşlık gibi Suriyeli Kürtlerin sorunlarının çözümüne yönelik olarak atılan adımlar olduğunu görüyoruz. Son dönemde özellikle Rakka esnası ve sonrasında ortaya çıkan YPG'nin ABD ile her konuda birlikte hareket etmesi ve bütün çıkarlarını buna uygun konsolide etmeye çalışmasıyla YPG'nin temsil ettiği kanat askeri ve siyasi olarak ABD kaybettiği sürece kendileri de sahada askeri ve siyasi olarak kaybedecek."

TÜRKİYE-RUSYA-İRAN'IN BÖLGESEL İŞBİLİĞİ GEREKLİ'

Erdoğan: Türkiye, Rusya ve İran olarak ortak bir tutum geliştirme noktasında mesafe katettik

Yuva son olarak Türkiye, İran ve Rusya liderlerinin Soçi zirvesini değerlendirirken, bu zirve ile ABD iç siyasetinde savaş konseptini gündemine almış ve bölgeyi daha da büyük savaşlara götürecek zihniyetin frenlenebileceği değerlendirmesinde bulundu:

"Türkiye, İran ve Rusya'nın bu görüşmeleri yapmaları ve görüşmelerin nihayetinde ortak bir tavır ve irade koymaları ABD'yi dizginlemek ve frenlemek açısından önemlidir. Yani ABD'de bu derin devletin' Trump ile hala birçok konuda uzlaşmak istemeyen, savaş konseptini esas olarak gündemine almış olan, Rusya, İran ve bölgesel işbirliğine ancak İsrail ve Suudi Arabistan'daki savaş tamtamlarıyla ciddi bir cevap verilebilir kanaatinde olan bu kesimi frenleyecek olan da görüşmeyle beraber pekişen bölgesel işbirliğidir. Bu freni patlak kamyon gibi bölgeyi çok daha büyük savaşlara götürecek olan zihniyeti frenleyecek olan Rusya'yı yanına almış olan bölgesel bir güç birliğidir. Türkiye'nin sebepleri ne olursa olsun güç birliği içinde yer alması, Rusya ve İran'ın yanında gözükmesi bence ABD'deki sağduyulu, pragmatik ve ABD'nin ulusal güvenlik çıkarlarını gerçekten düşünen kesimlerin elini de güçlendirir diye düşünüyorum."

Kaynak/Source: